

Mijn eerste boek over

PAARDEN

Sarah Bude

DELTA S

Het leven van paarden

- 06 Wilde paarden
- 08 Het leven van een wild paard
- 10 Van wild dier via gebruiksdier naar huisdier
- 12 Paardenrassen
- 14 De kleurrijke wereld van paarden
- 16 De zintuigen van een paard
- 18 Spreek jij paard?
- 20 Van veulen tot paard
- 22 Hengst, ruin, merrie

1

Het paarden-abc

- 26 9 regels voor de juiste omgang
- 28 Het paardenlichaam
- 30 Box, paddock, weide – waar paarden leven
- 32 Haver, hooi en appels
- 34 De omgang met het paard
- 36 Stop – hier blijven!
- 38 Poetsen en borstelen
- 40 Als paarden ziek zijn

2

Op de rug van het paard

- 44** De uitrusting van het paard
- 46** De uitrusting van de ruiter
- 48** Paardensport
- 50** Grondwerk
- 52** Fit voor het rijden
- 54** Hoog te paard
- 56** Stap, draf, galop
- 58** De eerste longeerles
- 60** De eerste rijles
- 64** De eerste buitenrit

Fijn!

3

Go, go!

4

Paardengeluk

- 68** Stevig in het zadel – en nu?
- 70** Paardrijspelletjes
- 72** De eerste val – omgaan met angst
- 74** Leren paardrijden, maar waar?
- 76** Werken op de manege

Paardenrassen

Heb je weleens gehoord van een brumby, een akhal-teke, een percheron of een knabstrupper? Dat zijn allemaal paardenrassen die de mens in de loop van de jaren heeft gefokt.

VARIATIE
Groot of klein:
het zijn beide
volwaardige
paarden!

Zoals je nu al weet leefden er op bijna alle continenten wilde paarden. Soms leefden ze in de bergen, maar ook op de steppe of in de woestijn. De mensen gebruikten paarden voor verschillende doelen. In de bergen moesten de paarden klein en tredzeker zijn met goede hoeven, voor het werk op de akker waren grote, krachtige paarden nodig. En cowboypaarden moesten snel en wendbaar zijn om de kuddes runderen te kunnen hoeden. Zo ontstonden er heel veel paardenrassen met verschillend uiterlijk en verschillende eigenschappen.

Alle paardenrassen kunnen worden onderverdeeld in vier categorieën:

Pony's Pony's zijn kleine paarden. Hun schofthoogte, dat is de hoogte van hoef tot schoft (zie blz. 28), mag niet groter zijn dan 1,48 meter. Ze zijn meestal compacter en lijken heel erg op de oorspronkelijke wilde paarden. Bekende ponyrassen zijn shetlandpony's, ijslanders, conemara pony's, fjordenpaarden en haflingers. Omdat veel pony's een opvallende voorlok hebben, dat zijn de haren tussen de oren op het voorhoofd, spreekt men bij men-

sen ook over een pony als het haar op het voorhoofd valt. Heb jij een pony?

Koudbloeden Koudbloeden zijn meestal vrij rustig en goedmoedig, hoewel ze vaak heel groot en zwaar zijn. Enkele koudbloedrassen hebben een schofthoogte van meer dan 1,80 meter en wegen meer dan een ton. Ze worden gefokt om zware lasten te trekken. Schwarzwälder fuchs, percheron, Rijnlands trekpaard, Schleswig koudbloed, noriker en ardenner zijn koudbloedpaardenrassen.

Warmbloeden Warmbloeden zijn groot, maar niet zo zwaar als koudbloeden. Ze werden vroeger vooral gebruikt in de landbouw en als koetspaard. Tegenwoordig zie je ze op veel dressuur- en springconcoursen. Duitsland is beroemd om zijn warmbloedpaarden: bijna iedere provincie heeft een eigen stoeterij waar warmbloeden worden gefokt. Uiterlijk zijn ze niet meer van elkaar te onderscheiden, maar wel aan de hand van hun eigenschappen: van oudsher zijn holsteiners bijvoorbeeld goede springpaarden en hannoveranen heel getalenteerd voor dressuur.

Volbloeden Volbloeden gelden als edel en temperamentvol met een vurige inborst en een gevoelig karakter. Alle volbloeden stammen af van de Arabische volbloed, die al meer dan 1500 jaar wordt gefokt in het Oosten. Om ook pony's en warmbloeden edeler en temperamentvoller te fokken werden en worden er volbloeden ingekruist.

INFO

Wees niet verbaasd als je verschillende paardenrassen streelt: alle paarden hebben ongeveer dezelfde temperatuur. Met de categorieën koud-, warm- en volbloed wordt alleen geprobeerd om het temperament van de verschillende soorten paarden aan te geven.

PONY

KOUD-
BLOED

WARM-
BLOED

VOLBLOED

9 regels

voor de juiste omgang

1

Gedraag je altijd eerlijk tegenover je paard, dan schenkt het jou vertrouwen en respect.

2

Wees rustig maar vastberaden in de omgang met je paard.

3

Wees zelfbewust en toon je paard geen angst. Een paard volgt een angstige persoon niet graag en de angst kan overslaan op het dier. Vraag om hulp als je angstig bent.

4

Wees consequent: sta je paard niets toe wat je het eerder hebt verboden.

Superteam!

5

Benader een paard altijd vanaf de zijkant, dan kan het je beter zien.

6

Als je het paard uit de box of weide haalt, sluit dan altijd de deur of het hek zodat het niet kan weglopen.

7

Gebruik bij het leiden altijd een leidoetouw.

8

Wikkel het leidoetouw nooit om je hand, want bij een plotselinge ruk zou je zo je hand kunnen breken.

9

Bind het paard altijd met een veiligheidsknoop vast aan een stevige paal of ring.

De uitrusting van het paard

Jij en je paard hebben voor het rijden een goede uitrusting nodig. Ook die van je paard moet je kennen en kunnen gebruiken. Alleen een correct aangesnoerd hoofdstel en een goed liggend zadel bieden de vereiste veiligheid.

**Aansingelen
niet vergeten!**

Bij Engelse zadels kan je van bovenaf aansingelen. Dat is praktisch.

Welk zadel en welk hoofdstel je gebruikt, hangt af van het opleidingsniveau van je paard en van jezelf. Bovendien is de discipline van belang: wil je springen of westernrijden?

Het zadel

Het zadel is meestal gemaakt van leer of kunststof. Net zoals er veel verschillende paardenrassen zijn, zijn er ook veel verschillende zadels. De meest gebruikte zadels zijn het springzadel, het dressuurzadel, het veelzijdigheidszadel en het westernzadel. De meeste zadels bestaan uit een zadelboom, die het zadel zijn vorm geeft, en een zitting. Aan de zijkanten zitten twee zadelflappen en de stijgbeugels, die met een leren riem aan het zadel zijn bevestigd. Bij ieder zadel hoort ook nog een singel, die wordt aan beide kanten onder de zadelflappen aan de singelstoten van het zadel vastgesnoerd. Hij houdt het zadel op de paardenrug. Om een zadel te beschermen tegen vuil wordt het meestal met een zadeldekk gebruikt.

Schuif het bit voorzichtig in de mond van het paard.

Trek dan het nekstuk over de oren.

Tot slot sluit je de keelriem.

De juiste lengte van de stijgbeugels Voordat je in het zadel gaat zitten, moet je de stijgbeugelriemen op jouw lengte instellen. Houd daarvoor je vingertoppen tegen de gesp van de stijgbeugelriem. De riem moet met de stijgbeugel tot je oksel reiken. Bevestig de gesp in het passende gaatje van de stijgbeugelriem.

Vergeet niet extra aan te trekken De singel moet voordat je opstijgt nog een keer worden aangetrokken (aangesingeld), want op weg naar de rijbak heeft het paard zich ontspannen en is de buik dunner geworden. Nadat je een paar rondes hebt gereden moet je hem nog een keer aantrekken.

Het hoofdstel

Ook van hoofdstellen bestaan verschillende soorten. De meeste hebben twee wangriemen aan de zijkant die door de nekriemen zijn verbonden. Kopstuk, keel- en neusriem houden het hoofdstel beter in positie. De wangriemen zijn aan de trens bevestigd. Vaak wordt het hele hoofdstel trens genoemd, maar eigenlijk is dat alleen het bit. Ook hierbij zijn er veel verschillende vormen en materialen. Heel belangrijk voor jou zijn natuurlijk de teugels. Die zijn de verbinding tussen je handen en de mond van het paard en bij het rijden een belangrijk communicatiemiddel. De teugels worden bevestigd aan de ringen van het bit.

Hoofdstel op de juiste manier omdoen

- ★ Ga links naast het paard staan.
- ★ Hang de teugels over de hals van het paard zodat je het kan vasthouden als het wil weglopen.
- ★ Houd het hoofdstel in je rechterhand en schuif met je linkerhand voorzichtig het bit in de mond van het paard.
- ★ Schuif het nekstuk voorzichtig over de oren van het paard en sluit de keelriemen en de neusriemen. De keelriem moet zo losjes zijn vastgemaakt dat er nog een vuist tussen past, bij de neusriem moeten er nog twee vingers tussen passen.
- ★ Trek ten slotte voorzichtig de voorpluk over de kopriem, strijk de manen glad, neem de teugels in de hand en dan kan je gaan.

Verdere toebehoren

Veel paarden dragen ter bescherming van hun benen beenkappen of bandages. Bij het springen worden vaak springschoenen gebruikt om de hoeven te beschermen tegen blessures. In het koude seizoen krijgen paarden bij het warmrijden of als ze gezweet hebben een zweetdeken over de rug. Bij het longeren wordt vaak een kaptoom gebruikt. Dat heeft geen bit maar een ring op de neusriem. En natuurlijk heb je om te longeren een lange longerlijn nodig.

Stevig in het zadel – en nu?

Is je zit evenwichtig, ken je de rijkhulpen en kan je ze toepassen? Kan je op de cirkel rijden en heb je ook slangenlijnen door de hele baan onder de knie? Heel mooi! Dan zijn er nu nieuwe mogelijkheden voor je, zodat jij en je vierbenige partner je niet zullen vervelen.

Bravo !

Cavaletti's kunnen op verschillende hoogtes worden ingesteld.

Springen

Kleine hindernissen zijn gymnastiek, zowel voor jou als voor het paard. Eerst gaat het over een of meerdere balken die op de grond liggen of cavaletti's, dat zijn balken die zijn bevestigd aan een kruis of blok. Op deze manier oefen je verder aan je balans en coördinatie, want naast alle hulpen die je je paard geeft, moet je ook altijd de hindernis of balk in het oog houden en er zo recht mogelijk op af rijden. Als je meerdere cavaletti's in alle drie gangen goed kan rijden, kan je de eerste echte sprong wagen. Je zal merken dat er geen groot verschil is met de cavaletti, want de eerste sprongen zijn niet hoog. Rijd altijd in lichte zit, houd een constant ritme aan en ga mee met de bewegingen van het paard.

Ook voor je paard is springgymnastiek goed. Het leert beide benen op te tillen en te coördineren en afstanden in te schatten.

Zet hem op!

Als je de eerste sprong hebt gewaagd zal je merken hoe leuk het is.

Rijden zonder hoofdstel

Op het paard zitten zonder teugels in de hand is een heel raar gevoel. Hoe moet je sturen? Gelukkig kan je ook gewichts-, been- en stemhulpen gebruiken. Rijden zonder hoofdstel verbetert je zit en de communicatie met je paard. Een teugelonafhankelijke zit is namelijk een belangrijk doel bij het paardrijden. Misschien is het ook wel mogelijk om zonder zadel op het paard te gaan zitten? Doe dat niet te vaak, want het is niet gezond voor de rug van het paard, maar de vacht onder je billen en de ademhaling van het paard voelen geeft je een heel nieuwe lichaamservaring.

Rijproeven

Heb je zowel de omgang met paarden als het paardrijden onder de knie, dan kan je je eerste rijproef afleggen. Voor het zogenaamde ruiterbewijs moet je bewijzen dat je de theorie beheerst, dat wil zeggen dat je weet wat een paard eet, hoe het moet worden gehuisvest en welke ziektes er zijn. In een praktische proef moet je laten zien hoe paarden worden gepoetst en gezadeld en je moet in alle drie de basisgangen rijden en laten zien dat je de hulpen kent en je paard onder controle kan houden.

Na het behalen van het ruiterbewijs kan je nog andere testen afleggen. Hiervoor moet je later ook springen en concoursen rijden.

Trektocht

Een trektocht is een heel lange rit buiten. Die kan een hele dag duren, waarna je weer eindigt bij de manege of jij en je paard overnachten op een andere manege. Dat is natuurlijk dubbel spannend. Tussendoor zijn er regelmatig pauzes om te picknicken en uit te rusten. Misschien rijd je langs een beek en kan je die oversteken?

Voor een trektocht moet je de verkeersregels kennen en een heel goede coördinatie hebben, anders krijg je snel last van je achterwerk.

Met de halsring kan een paard goed worden gestuurd.

De eerste rijproef!

